

מדת בדת

לע"נ הגאון רבי שמחה בן רבי
רפאל הכהן קוק זצוק"ל
הערות והנצחות ט"ל 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 333 פרשת בהר בחוקותי תשפ"ו

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

חולין י-טז

שכשהוא יצא מהבית הנגע נעשה קטן משיעורו אלא שמעמידים את הדבר על הזקתו, ורב אחא בר יעקב דוחה שמדובר שהכהן יצא דרך אחוריו והוא ראה את הנגע עד שהוא יצא, ואמר אביי שיציאה דרך אחוריו אינה נקראת יציאה, ועוד שאם הנגע אחרי הדלת הוא לא רואה אותו, ואין לומר שהוא יפתח חלון בדלת שהרי שנינו שבית אפל לא פותחים בו חלונות לראות את נגעו, ורבא מקשה שמצאנו שיציאה דרך אחוריו היא יציאה שהרי בכהן גדול ביוה"כ כתוב יציאה והמשנה אומרת שהכה"ג יצא ובא לו דרך אחוריו, ומה שאביי אמר שלא פותחים חלונות בבית אפל לראות את נגעו זה רק לראות לכתחילה אך להחזיק את מה שהוא כבר ראה כן פותחים חלונות, ויש ברייתא שלא כקושיית רב אחא ששנינו על הפסוק ויצא הכהן מן הבית שאין לומר שהוא ילך לביתו ויסגיר משם שהרי נאמר אל פתח הבית ואין לומר שהוא יעמוד תחת המשקוף שהרי נאמר מן הבית משמע שיצא ממנו לגמרי א"כ מדובר שהוא עומד בצד המשקוף ומסגיר ואם הלך לביתו והסגיר או שהסגיר בהיותו בבית זה מועיל שכתוב והסגיר את הבית מכל מקום.

דף יא ורב אחא יבאר בברייתא שמדובר שיש שורות של אנשים שאומרים שהנגע נשאר כמו שהיה.

מהפסוק אחרי רבים להטות לומדים שהולכים אחר הרוב אך ברוב שהוא לפנינו כגון סנהדרין וט' חנויות אין ספק שהולכים אחר הרוב, וברוב שאינו לפנינו כגון קטן וקטנה לענין יבום חליצה מנין שהולכים אחר הרוב, ר"א אומר שלומדים מראש העולה שהרי נאמר בעולה ונתח אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים ולא מנתחים את הראש אף שיש לחשוש שניקב הקרום של המוח אלא שהולכים אחר הרוב, אך יש לדחות שהוא לא יחתוך את הראש לגמרי כדי שיוכל לבדוק ובזה אין חסרון של נתחיה לנתחים שהרי אינו מפריד לגמרי את חלקי הראש, ומר בר רבינא למד מקרבן פסח שנאמר בו ועצם לא תשברו בו ובכ"ז מותר לאכלו ולא חששו שניקב הקרום של המוח, אך יש לדחות שהוא יכול לפתוח את הראש ע"י הנחת גחלים כמו ששנינו שהמחתך בגידים והשורף בעצמות לא עובר על הלאו של שבירת עצם, ר"נ בר יצחק למד ממה שמקריבים אליה וכתוב חלבו האליה תמימה ולא חששו שנפסק עמוד השדרה שלה אלא שהולכים אחר הרוב, ואין לומר שהוא פתח מתחת לאליה שהרי נאמר לעומת העצה יסירנה והיינו ממקום שהכליות יועצות, אך יש לדחות שיכול לפתוח את האליה ולא לגמרי ועדיין זה נקרא אליה תמימה כשלא הפריד לגמרי בחיתוך שלה, רב ששת בר רב אידי אומר שלומדים מעגלה ערופה שנאמר הערופה שהיא שלמה ולא חששו שהיא טריפה אלא שהולכים אחר הרוב, ואין לומר שלא אכפת לנו שהיא טריפה שהרי ר' ינאי אמר שנאמר בה כפרה כקדשים, רבה בר רב שילא אמר שלומדים מפרה אדומה שנאמר ושחט ושרף ולומדים שכמו שבשחיטתה היא שלימה כך היא נשרפת שלימה ולא חששו שהיא טריפה אלא שהולכים אחר הרוב, ואין לומר שלא אכפת לנו שהיא טריפה שהרי התורה קראה לה חטאת, רב אחא בר יעקב אומר שלומדים משעיר המשתלח שנאמר ולקח את שני השעירים ששניהם יהיו שוים ולא חששו שהוא טריפה, עמוד ב אלא שהולכים אחר הרוב ואין לומר שלא אכפת לנו שהוא טריפה שהרי שנינו שהגורל לא קובע לעזאזל אלא במה שראוי לשם, ואין לומר שהוא בודק אותו שהרי שנינו שהוא לא היה מגיע למחצית

דף י ריב"ל אומר שלא חששו לגילוי בצלוחית שהניחה מגולה ומצאה מכוסה שאמנם דרכם של שרצים לגלות אך אין דרכם לכסות, ואם מצאה כמו שהניחה לא חוששים לטומאה ולא לפסול ובספק גילוי אסרו א"כ רואים שסכנה חמורה מאיסור.

שנינו בתרומות שלושה משקים אסורים משום גילוי: מים יין וחלב, ושיעור הזמן של הגילוי הוא כדי שיצא רחש ממקום קרוב וישתה, ור' יצחק בן רב יהודה אומר ששיעור מקום קרוב הוא שהרחש יצא מתחת אוזן הכלי וישתה ולכאורה אם הוא שתה ולא חזר הוא ראהו אלא הכונה שישתה ויחזור לחורו.

רב הונא אומר שאם שחט בסכין ומצא בה פגם אפילו אם שבר עצמות כל היום חוששים שהסכין נפגמה בעור קודם שחיטה, ורב חסדא אומר שהסכין כשרה שתולים שהיא נשברה בעצם אחר שחיטה, ואמנם רב הונא לשיטתו שיש לבהמה חזקת איסור ורב חסדא סובר שעצם פוגמת ועור זה רק ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי, ורבא מוכיח כדברי רב הונא ממה ששנינו שאם טמא טבל ועלה ומצא חציצה בבשרו אפילו שהוא התעסק בדבר זה אחרי הטבילה לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן והרי הוא ודאי טבל וספק חציצה מוציא מידי ודאי טבילה, ויש לדחות ששם מעמידים את הטמא על חזקת טומאתו ואומרים שהוא לא טבל, אך קשה שגם כאן נאמר שנעמיד את הבהמה על חזקתה והיא לא נשחטה אך אין לומר כך שהרי היא שחטה לפנינו, ואין לומר שגם כאן הוא טבל שהרי יש ריעותא, ואין לומר שגם כאן יש ריעותא שהרי הריעותא היא בסכין ולא בבהמה, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם שחט את הושט ואח"כ נשמטה הגרגרת כשרה ואם נשמטה הגרגרת קודם שחיטת הושט היא פסולה ואם שחט את הושט ומצא את הגרגרת שמוטה ולא יודעים אם נשמטה קודם שחיטה או לאחריה אמרו במקרה כזה שספק בשחיטה פסול, ולכאורה זה בא לרבות גם במקרה שמצאו שהסכין נפגמה, ויש לדחות שבאו לרבות ספק שהה ספק דרס עמוד ב וההבדל בין הספיקות הוא שבספק נשמטה הגרגרת זה ספק בבהמה וכאן הספק הוא בסכין ולא בבהמה, ופסקו כרב הונא כשלא שבר בה עצם שניתן לתלות בו את הפגימה, ופסקו כרב חסדא כששבר בה עצם שניתן לתלות בו את הפגימה, ולרב חסדא השחיטה כשרה גם כשלא שבר בה עצם ויש לתלות שנפגמה במפרקת, והיה מקרה שרב יוסף הטריף כשמצאו פגימה אחר ששחטו י"ג בהמות ויש להסתפק אם הוא סבר כרב הונא שגם הראשונה טריפה שהסכין נפגמה בעור, או שהוא סבר כרב חסדא שחששו רק למפרקת והוא אסר רק מהבהמה השניה והלאה, עוד יש לומר שהוא סבר כרב הונא שהרי לרב חסדא שתולים יש לתלות שהיא נפגמה במפרקת של הבהמה האחרונה.

רב אחא בר רבא אמר לרב אשי שרב כהנא הצריך בדיקה בין כל בהמה לבהמה לכאורה זה כדי לפסול את הראשונה וכרב הונא, ויש לדחות שזה כדי להכשיר את האחרונה וכדעת רב חסדא, אך קשה א"כ צריך גם בדיקת חכם ויש לומר שעד אחד נאמן באיסורים, ואין לומר שא"כ לא נצטרך בדיקת חכם גם בתחילה שהרי ר' יוחנן אמר שאמרו להראות סכין לחכם מפני כבודו של החכם.

ר' שמואל בר נחמני אומר בשם ר' יונתן שמה שמעמידים דבר על חזקתו לומדים מהפסוק ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים ולכאורה נאמר

ההר עד שהוא נעשה אברים אברים, **רב מרי אומר** שלומדים ממכה אביו ואמו מות יומת ולכאורה איך הורגים אותו אולי הוא לא אביו אלא שהולכים אחר רוב בעילות שהם לבעל, אך יש לדחות שיתכן שהתורה חייבה מכה אביו רק באופן שאביו ואמו היו חבושים בבית האסורים קודם שנולד ולא צריך להגיע לרוב, אך יש לומר שעדיין זקוקים לרוב כי אין אפוטרופוס לעריות, **רב כהנא** אומר שלומדים מרוצח שנהרג אף שיתכן שהנהרג היה טריפה אלא שהולכים אחר הרוב שאינם טריפה ואין לומר שנבדוק את הנרצח שהרי יש כאן ניוול ואין לומר שכדי להציל את הרוצח נבדוק אותו למרות שזה ניוול, שעדיין יש לחשוש שהיה כבר נקב במקום הנקב של הסיף, **לרבינא** לומדים מעדים זוממים שהתורה אמרה **ועשיתם לו כאשר זמם** ולא חששו שמי שהעידו עליו הוא טריפה ואין לומר שנבדוק אותו שהרי שנינו שאם לא הרגו הם נהרגים ואם הרגו אינן נהרגים, **לרב אשי** לומדים מכל שחיטה שמתר לאכול ולא חששו שכבר היה נקב במקום שחיטה, ורב אשי אמר שכשאמר שמועה זו לפני רב כהנא או שרב כהנא אמר את זה לפני רב שימי הוא טען לו שאין להוכיח מכל הנ"ל שיתכן שכשאפשר לבדוק בודקים וא"כ כשאפשר לחכות יחכו וכשאי אפשר לבדוק לא בודקים, שאם לא כן לדעת ר"מ שחששו למיעוט א"כ אי אפשר לאכול בשר כלל ואין לומר שאכן לא אוכלים,

דף יב שהרי יש מצות אכילת פסח וקדשים אלא שכשאפשר לבדוק בודקים וכשאי אפשר לבדוק סומכים על הרוב.

ר"י אומר בשם רב שאם ראה שאחד שוחט והוא רואה את השחיטה מתחילה ועד סוף מותר לאכול מהשחיטה ואם לא אסור לאכול, ולכאורה אם מדובר שיודעים שהוא יודע לשחוט א"כ אין צורך לראות ואם לא יודעים אם הוא יודע לשחוט נסמוך על כך שרוב המצויים בשחיטה הם מומחים כמו שנינו שאם מצא ששוק תרנגולת שחוטתה או שהוא אמר לשליח שחוט לי ואח"כ הוא מצא שחוט חזקתו שחוט משמע שאומרים שרוב מצויים אצל השחיטה הם מומחים, אלא יש לומר שרב דיבר כשיודעים שהוא לא למד והוא שחט סימן אחד לפנינו כראוי והיה ניתן לומר שכמו שהוא שחט את הסימן הראשון כראוי כך הוא שחט את השני, קמ"ל שאם לא ראו עד הסוף יתכן לומר שאת הראשון הוא שחט כראוי ובשני הוא שהה או דרס.

רב דימי בר רב יוסף שאל את ר"י באופן שאמר לשלוחו לשחוט ומצא שחוט אמר ר"י שחזקתו שחוט, עוד שאל רב דימי באומר לשלוחו צא תרום ומצא תרום אמר ר"י שאין חזקתו תרום, והקשה רב דימי ממה נפשך אם אומרים שיש חזקה ששליח עושה שליחותו זה יועיל גם לגבי תרומה ואם לא אומרים שחזקה שהשליח עושה את שליחותו א"כ גם בשחיטה זה לא יועיל, אמר ר"י אומר לך בשכר שתמדוד לי כור מלח שבאמת לא אומרים חזקה ששליח עושה שליחותו אלא שלגבי שחיטה אומרים שגם אם אדם אחר שחט זה מועיל שהרי רוב המצויים אצל שחיטה הם מומחים אך לגבי תרומה יש לחשוש שאדם אחר שמע את השליחות הזו והוא תרם מעצמו וזה לא מועיל שהרי התורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה.

לכאורה נחלקו תנאים אם רוב המצויים בשחיטה הם מומחים שהרי שנינו שאם אבדו גדייו ותרנגוליו ומצאם שחוטים ר' יהודה אוסר ור' חנינא בן ר' יוסי הגלילי מתיר ורבי אמר שדברי ר' יהודה נראים במצא באשפה ודברי ר' חנינא נראים במצא בבית, ולכאורה נחלקו שלר' יהודה לא אומרים שרוב המצויים בשחיטה הם מומחים ולר' חנינא רוב המצויים בשחיטה הם מומחים, ור"י בר יצחק דוחה שלכו"ע רוב המצויים בשחיטה הם מומחים ובמצא בבית לכו"ע כשר ובמצא באשפה בשוק לכו"ע פסול ונחלקו באשפה שבבית שלר' יהודה יתכן שאדם ישים את נבילתו באשפה שבבית ור' חנינא סבר שאדם לא מניח את נבילתו

באשפה שבבית וא"כ השחיטה כשרה, ולפ"י יש להתבונן שרבי אמר נראים דברי ר' יהודה במצא באשפה שאם מדובר באשפה שבשוק הרי גם ר' חנינא מודה שאסור וא"כ רבי התכוון לאשפה שבבית וא"כ קשה מה אומר רבי שנראים דברי ר' חנינא במצאם בבית הרי אם מדובר בבית ממש גם לר' יהודה מותר וא"כ רבי התכוון שנראים דברי ר' חנינא באשפה שבבית א"כ דבריו סותרים זה לזה, **עמוד ב** ויש לבאר שרבי אומר שדברי ר' יהודה נראים לר' חנינא באשפה שבשוק כי הוא חלק עליו רק באשפה שבבית ונראים דברי ר' חנינא לר' יהודה במצא בבית שכשר, שהוא חלק עליו רק באשפה שבבית.

שנינו במשנה חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו יש לדייק שלא כתוב שמא קלקלו והוכיח רבא שלא מוסרים להם חולין לכתחילה אפילו כשעומדים על גבם.

מדברי המשנה שכולם ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתם כשרה יש לדייק שלא צריך כוונה לשחיטה ואמר רבא שזה דעת ר' נתן שאושעיא הצעיר שבתלמידים שנה שאם זרק סכין כדי לנעוץ אותה בכותל והיא שחטה בדרכה ר' נתן מכשיר וחכמים פוסלים והוא הוסיף שהלכה כר' נתן, אך יש להקשות הרי בשחיטה צריך שיוליך ויביא את הסכין יש לומר שמדובר שהסכין הלכה ובאה כדרכה.

ר' חייא בר אבא אומר שר' יוחנן הסתפק אם יש מחשבה לקטן או לא ור' אמי מקשה מדוע אין ספק במעשה של קטן כמו שנינו שיש להם מעשה אך א"כ יש להוכיח שאין להם מחשבה שנינו שאם תינוקות חקקו אלון רימון ואגוז כדי למדוד בהם עפר או שהתקינו אותם לכף מאזנים טמאים כי יש להם מעשה,

דף יג ואין להם מחשבה, אמר ר' חייא בר אבא שר' יוחנן לא הסתפק בסתם מחשבה אלא כשמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון שהיתה עולה בדרום והוא לקח אותה לשחוט אותה בצפון, א"כ הוא עשה מעשה בכוונה או שנאמר שרק שם התפנה לו מקום, אך יש להוכיח מדברי ר' יוחנן עצמו שנינו שמי שהעלה את פרותיו לגג מפני הכנימה וירד עליהם טל אינם בכי יותן ואם התכוון לכך הם בכלל הכשר לקבל טומאה ואם העלום חרש שוטה וקטן אף שהם התכוונו לכך הם לא הוכשרו כי יש להם מעשה ואין להם מחשבה, ואמר ר' יוחנן שזה נאמר רק אם לא הפכו בהם אך אם הם הפכו בהם יש בהם הכשר, ויש לומר שר' יוחנן הסתפק האם המעשה שלהם מועיל מדאורייתא או רק מדרבנן, ור"י בר יצחק שנה שר' חייא בר אבא אמר שר' יוחנן הסתפק אם יש לקטן מעשה או לא ועל מחשבה הוא לא הסתפק שהרי שנינו שאין להם מחשבה וא"כ באותו מקום כתוב שיש להם מעשה אלא הספק הוא אם זה מועיל רק מדרבנן או אפילו מדאורייתא והוא פשט שיש להם מעשה מהתורה ואין להם מחשבה אפילו מדרבנן ואם המחשבה ניכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו ומדרבנן יש לו.

שמואל שאל את רב הונא מנין שהמתעסק בקדשים פסול אמר רב הונא שנאמר **ושחט את בן הבקר** שהשחיטה תהיה לשם בן בקר אמר שמואל זה כבר ידענו אך השאלה היא מנין שמעכב, אמר רב הונא שכתוב **לרצונם תזבחהו** לדעתכם תזבחו.

משנה שחיטת עכו"ם היא נבילה והיא מטמאה במשא. **גמרא** יש לדייק שהיא רק נבילה והיא לא אסורה בהנאה ואמר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שזה לא כדעת ר"א שאומר שסתם מחשבת עכו"ם היא לע"ז, ור' אמי אומר שהדייק הוא ששחיטת עכו"ם היא נבלה אך שחיטת מין היא לע"ז, ושנינו במשנה כדברי הברייתא שנינו ששחיטת מין היא לע"ז ופתו פת כותי ויינו יין נסך וספריו הם ספרי קוסמים ופירותיו טבל **עמוד ב** ויש אומרים שבניו הם ממזרים ולת"ק הם לא מפקירים את נשותיהם.

יש להקשות מדוע שחיטת עכו"ם היא רק נבילה ולא חששו שהוא מין, אמר ר"נ בשם רבה בר אבוה שאין מינים בעכו"ם ואמנם ראינו שיש בהם מינים אך רובם אינם מינים וזה כדברי ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שעכו"ם שבחור"ל הם לא עובדי ע"ז אלא רק מנהג אבותיהם בידיהם.

רב יוסף בר מניומי אמר בשם ר"נ שאין מינים באומות עכו"ם ואין לומר שזה לגבי שחיטה שהרי שנינו ששחיטת מין ישראל אסורה ק"ו ששחיטת עכו"ם אסורה ואין לומר שזה לגבי הדין שמורידים ולא מעלים שהרי זה ק"ו שאם מין ישראל מורידים כ"ש שעכו"ם מורידים, ורב עוקבא בר חמא אומר שהנ"מ היא לקבל מהם קרבן שהרי למדנו מהפסוק **מכם** ולא כולכם למעט מומר ומכם לומדים שבכם חלקתי ולא בעכו"ם ואין לומר שהכוונה שרק בישראל מצדיקים מקבלים קרבן ומרשעים לא מקבלים ומעכו"ם לא מקבלים כלל שהרי מהפסוק **איש** למדו שעכו"ם נודרים נדרים ונדבות כישראל.

שנינו במשנה ששחיטת עכו"ם מטמאה במשא לכאורה זה פשוט שאם היא נבלה היא מטמאה במשא, מבאר רבא שהמשנה באה לומר שזו מטמאה רק במשא ויש אחרת שהיא מטמאה אפילו באהל והיינו תקרובת ע"ז וכדעת ר' יהודה בן בתירא שתקרובת ע"ז מטמאה באהל כמו שכתוב **ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים** כמו שמת מטמאה באהל כך תקרובת ע"ז מטמאה באהל, וללישנא בתרא רבא אמר שהמשנה באה לומר זו מטמאה במשא ויש אחרת דומה לה שהיא מטמאה במשא ולא באהל והיינו תקרובת ע"ז ולא כדעת ר' יהודה בן בתירא.

משנה השוחט בלילה וסומא ששחט שחיטתו כשרה. **גמרא** יש לדייק ממה שכתוב השוחט ששחיטה בלילה זה רק בדיעבד ולא לכתחילה, ויש להקשות ששנינו לעולם שוחטים בין ביום ובין בלילה בין בראש הגג ובין בראש הספינה, ורב פפא מבאר שאם יש אבוקה כנגדו שוחט לכתחילה ורב אשי מדייק שבכרייתא כתוב לילה באופן שהלילה כיום שיש אבוקה ואצלינו כתוב באופן שזה כסומא והיינו בלי אור כלל.

דף יד משנה מי ששחט בשבת וביוה"כ אף שהוא מתחייב בנפשו שחיטתו כשרה. **גמרא** רב הונא אומר שחייא בר רב דרש בשם רב שאסורה באכילה רק באותו יום ואמרו החברים שזה כדעת ר' יהודה, ר' אבא אמר שהכוונה לר' יהודה של הכנה ששנינו שמותר לחתוך דילועים לפני בהמה ונבלה לפני הכלבים ור' יהודה אומר שאם היא לא היתה נבלה מערב שבת היא אסורה כי היא לא מהמוכן רואים שמה שאינו מוכן מאתמול אסור, ואביי דוחה ששם זה אסור כי זה היה מוכן לאדם והוא לא מוכן לכלבים אך כאן זה היה מוכן לאדם ונשאר מוכן לאדם ואין לומר שבהמה בחייה היא עומדת לאכילה אלא היא עומדת לגדלה, אך קשה א"כ מדוע ר' יהודה מתיר לשחוט ביו"ט, וביאר אביי שבהמה עומדת לאכילה וגם לגדלה ואם נשחטה התברר שהיה עמדה לאכילה ואם היא לא נשחטה התברר שהיא עומדת לגדל, אך קשה שר' יהודה לא סובר שאומרים ברירה, ואין לומר שהכוונה לר' יהודה בכרייתא של הלוקח יין מבין הכותים שלר"מ יכול לומר שני לוגים שאני עתיד להפריש הם תרומה ועשרה הם מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומחלל ושותה מיד ור' יהודה ור"ש ור' יוסי אוסרים, **עמוד ב** ואין להוכיח מדעת ר' יהודה שם שהרי שם שנינו שהם אמרו לר"מ אינך חושש שיבקע הנוד ונמצא למפרע שהוא אכל טבל ור"מ אמר לכשיבקע נדבר ולא חששו לכך, אלא יש להוכיח ממה שאינו שנה לענין עירוב תחומין שר' יהודה אמר שאדם לא יכול להתנות על שני דברים כאחד שהעירוב יחול על הכיוון שיבא ממנו החכם אלא אם בא חכם למזרח עירובו למזרח ואם הוא בא מהמערב עירובו למערב ולא מועיל לכאן ולכאן, ויש להקשות שכמו שלא מועיל לכאן ולכאן כך לא יועיל למזרח ולמערב ואמר ר' יוחנן שמדובר שכבר בא

החכם בין השמשות, אלא אמר רב יוסף שהחברים התכוונו לר' יהודה של כלים ששנינו שכל הכלים הניטלים בשבת שנשברו שבריהם ניטלים ובלבד שהם עושים מעין מלאכה כגון שברי עריבה לכסות בה חבית ושברי זכוכית לכסות בה פה של פך, ור' יהודה אומר שהם ניטלים רק אם הם עושין מעין מלאכתם הראשונה כגון שברי עריבה ליצוק לתוכם מקפה ושברי זכוכית ליצוק שמן לתוכם, ולר' יהודה לא מועיל מעין מלאכה אחרת, ורואים שדבר שלא היה מוכן מאתמול אסור וכן לגבי בהמה שנשחטה באיסור, ואביי דוחה ששם זה נולד כי בתחילה זה היה כלי ועכשיו זה שבר כלי אך לגבי בהמה מתחילה היא היתה אוכל ועדיין היא אוכל וזה רק אוכל שנפרד ור' יהודה סובר שאוכל שנפרד בשבת מותר כמו ששנינו שלא סוחטים פירות להוציא מהם משקים ואם יצאו המשקים מעצמם אסורים, ור' יהודה מחלק שאם הוא צריך את המשקה לאוכל מותר ואם הוא צריך למשקה היוצא אסור, ויש לדחות שרב יהודה אמר בשם שמואל שר' יהודה מודה לת"ק בסלי זיתים וענבים שכיון שהם עומדים לסחיטה הוא נותן דעתו עליהם וא"כ גם כאן שהבהמה עומדת לסחיטה הוא נותן דעתו עליה, אך יש לומר שבאים לבאר את דברי רב והוא סובר שרב יהודה חלק גם לגבי סלי זיתים וענבים, אלא מבאר רב ששת בר רב אידי שהחברים התכוונו לר' יהודה במשנה של נרות שמטלטלין נר חדש ולא ישן, אך יש לדחות שר' יהודה אסר רק בנר ישן מחמת מיאוס ולא שמענו שהוא אסר גם במוקצה מחמת איסור,

דף טו ויש לומר שאכן ר' יהודה אסר גם במוקצה מחמת איסור שהוא אומר שמטלטלים את כל הנרות של מתכת מלבד נר שהדליקו בו באותה שבת, אך יש לדחות שר' יהודה אסר רק מחמת שהוא דחה את הנר בידיים, ורב אשי מבאר שהחברים התכוונו לר' יהודה לענין מבשל בשבת ששנינו שר"מ סובר שהמבשל בשבת בשוגג יאכל ובמזיד לא יאכל ור' יהודה סובר שבשוגג יאכל במוצאי שבת ובמזיד לא יאכל לעולם, ור' יוחנן הסנדלר סובר שבשוגג רק אחרים יאכלו במוצאי שבת ולו אסור לעולם ובמזיד גם אחרים לא יאכלו, אך קשה שא"כ ניתן לבאר שמשנתנו היא כר"מ שאסר במזיד, ויש לומר שהמשנה דברה גם על יוה"כ שממילא אסור באכילה לו ולאחרים א"כ גם לגבי שבת לא יאכל בין בשוגג ובין במזיד, אך קשה מדוע המשנה אומרת אע"פ שמתחייב בנפשו הרי בשוגג הוא לא מתחייב בנפשו, ויש לבאר שהכוונה בדברי המשנה שאף שבמזיד הוא מתחייב בנפשו בשוגג שחיטתו כשרה, אך קשה שניתן להעמיד את המשנה כדברי ר' יוחנן הסנדלר שבין בשוגג ובין במזיד אינו אוכל בשבת, ויש לומר שר' יוחנן הסנדלר חילק במוצאי שבת בינו לאחרים והמשנה אמרה שחיטתו כשרה משמע אפילו לו.

תלמיד שנה לפני רב שהמבשל בשבת בשוגג יאכל ובמזיד לא יאכל ורב השתיק אותו ואין לומר שרב סבר כר' יהודה והוא השתיק את התלמיד ששנה כר"מ שלא מסתבר שהוא משתיק את מי שלא סובר כמותו, ועוד הרי רב עצמו לא סבר כר' יהודה שרב חנן בר אמי אמר שרב הורה לתלמידיו כר"מ וברבים הוא דרש כר' יהודה בגלל עמי הארץ ואין לומר שאותו תלמיד שנה לפניו ברבים כי הציבור לא ישמע את דברי אותו תלמיד אלא למתורגמן של רב, ור"נ בר יצחק אומר שהתלמיד שנה לפניו שהשוחט בשבת יאכל במזיד לא יאכל ורב השתיק אותו שהוא אמר לו גם אם סובר אתה כר"מ זה רק במבשל שהיה ניתן לאכול בכסיסה בלי בישול אך בשוחט הוא לא היה ראוי כלל קודם השחיטה, אך קשה הרי משנתנו דברה בשוחט ורב אמר שאסור לאכול ביומו והחברים רצו לומר שזה כר' יהודה משמע שלר"מ מותר גם בשוחט, **עמוד ב** ויש לומר שר"מ מתיר כשהיה לו תולה מבעוד יום א"כ הבהמה ראויה לו ור' יהודה אסר במקרה שהחולה הבריא וכמו שאמר רב אחא בר אדא בשם רב או ר'

יצחק בר אדא בשם רב שמי ששחט לחולה בשבת אסור לבריא לאכול כיון שלא היה ראוי לו קודם ואם בישלו לחולה בשבת מותר לבריא כיון שהיה ראוי לכסוס קודם הבישול, ורב פפא אומר שיתכן שבבישלו לחולה אסור גם לבריא כגון שקצץ לו דלעת ורב דימי מנהרדעא אומר להלכה שהשוחט בשבת לחולה מותר לבריא לאכול באומצא בלי בישול שהרי אי אפשר לאכול כזית בשר בלי שחיטה וא"כ השחיטה היא עבור החולה, אך המבשל לחולה בשבת אסור לבריא שגזרו שמא ירבה עבור הבריא.

משנה מי ששחט במגל יד או בצור או בקנה שחיטתו כשרה, הכל שוחטים ולעולם שוחטים, בכל שוחטים חוץ ממגל קציר והמגירה והשיניים והציפורן מפני שהם חונקים. **גמרא** שנינו במשנה **השוחט** ומשמע רק בדיעבד ולא לכתחילה ובמגל יד מובן שלא ישחוט לכתחילה שמא יבא לשחוט בצד השני אך קשה מדוע לא ישחוט לכתחילה בצור או בקנה הרי שנינו בכל שוחטים בין בצור ובין בזכוכית ובין בקרומית של קנה, ויש לומר שבמחומר לא ישחוט לכתחילה ובתלוש יכול לשחוט לכתחילה כמו שאמר רב כהנא שרבי פוסל בשוחט במחומר לקרקע ור' חייא מכשיר ור' חייא הכשיר רק בדיעבד ולא לכתחילה, אך קשה אם המשנה היא כר' חייא ובדיעבד ובברייתא שנינו בכל שוחטים בין בתלוש ובין במחומר בין שהסכין למעלה וצואר הבהמה למטה ובין שהסכין למטה וצואר הבהמה למעלה וזה קשה בין לר' חייא ובין לרבי שלרבי פסול גם בדיעבד ולר' חייא פסול לכתחילה, ויש לומר שהברייתא היא כר' חייא והוא מכשיר גם לכתחילה והמשנה שאומרת השוחט זה כרבי, ואין להקשות ממה שרבי פסל במחומר שרק במחומר מתחילתו פסול אך אם היה תלוש וחברו אח"כ השחיטה כשרה, ויש להוכיח את החילוק הזה ממה ששנינו שהשוחט במוכני שחיטתו כשרה וכן השוחט במחומר לקרקע השחיטה כשרה ואם נעץ סכין בכותל ושחט בה השחיטה כשרה ואם יצא צור מהכותל או שעלה קנה מאליו ושחט בו השחיטה פסולה.

דף טז וקשה מהרישא לסיפא אלא יש לחלק בין מחומר מעיקרו לתלוש ובסוף חברו.

יש ברייתא שהשוחט במוכני שחיטתו פסולה יש לומר שמה שכתוב שכשר זה במוכני של יוצרי חרס שהשחיטה היא מכח אדם ומה שכתוב שפסול זה במוכני של מים שזה לא מכח אדם, עוד יש לומר שבשניהם מדובר במוכני של מים ובכח ראשון השחיטה כשרה ובכח שני השחיטה פסולה כדברי רב פפא שמי שכפת את חבירו והטיל עליו מים ומת חייב כי זה כמו החץ שלו שהרגו ודוקא בכח ראשון חייב ובכח שני פטור כי זה גרמא בעלמא.

רב ישב אחרי ר' חייא שישב לפני רבי ורבי אמר מנין ששחיטה היא בתלוש שכתוב ויקח את המאכלת לשחוט ושאל רב איך למד רבי מהפסוק הזה אמר ר' חייא שזה כמו ואו שכתוב על נסורת ובאמת אינו טעם נכון, ואמנם רבי הביא פסוק אך מהפסוק אין ללמוד כי הוא רק מגלה על זריזותו של אברהם.

רבא אומר שפשוט שלגבי ע"ז תלוש ובסוף חברו הוא כתלוש ואסור כמו ששנינו שהמשתחוה לבית אסרו אף שהוא מחומר ושנינו שאלוהיהם על ההרים ולא ההרים אלוהיהם, ולענין הכשר זרעים נחלקו תנאים ששנינו שאם כפה קערה על הכותל כדי שתודח היא בכי יותן ואם נתן אותה כדי שהכותל לא ילקה אינה בכי יותן, ולכאורה קשה מהרישא לסיפא שכתוב ברישא שבשביל שתודח המים מכשירים וכדי שיודח הכותל המים לא מכשירים ובסיפא כתוב שכדי שלא ילקה הכותל אינם מכשירים אך כדי שיודח הכותל הם מכשירים, ואמר ר"א שאכן קשה וזה כדעת שני תנאים, ורב פפא מבאר שזה לדעת תנא אחד וברישא מדובר בכותל מערה שהוא מחומר מעיקרו ולכן בכוונה להדיחו אין הכשר ובסיפא מדובר בכותל בנין והמשנה אומרת שאם כפה

קערה כדי שתודח יש הכשר ובשביל שיודח הכותל אינו מכשיר וזה דוקא בכותל מערה אך בכותל בנין דוקא אם נותן כדי שלא ילקה הכותל אינו מכשיר אך אם נתן כדי שיודח הכותל הוא מכשיר, **עמוד ב** ורבא מסתפק בתלוש וחברו לענין שחיטה, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו שאם יצא צור מהכותל או שקנה עלה מאליו ושחט בו השחיטה פסולה, ויש לדחות ששם מדובר בכותל מערה וזה מדויק ממה שהברייתא כתבה את זה עם קנה שעלה מאליו והיינו מחומר מעיקרו, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם נעץ סכין בכותל ושחט בה השחיטה כשרה וזה תלוש שחברו בסוף, ויש לדחות שדוקא בסכין כשרה השחיטה כי אינו מבטלה שם, ולכאורה יש להוכיח מהמשך הברייתא במחומר לקרקע שחיטתו כשרה, ויש לדחות שהברייתא מפרשת באיזה מחומר כשר בסכין.

רב ענן אומר בשם שמואל שבשחט בסכין מחוברת כשר דוקא כשהסכין למעלה והצואר למטה אך אם הצואר למעלה והסכין למטה השחיטה פסולה שיש לחשוש לדריסה, אך קשה שבברייתא כתוב להדיא בין שהסכין למטה והצואר למעלה או שהסכין למעלה והצואר למטה, ורב זביד מפרש שהברייתא כתבה לצדדים סכין למטה וצואר למעלה בתלוש וסכין למעלה וצואר למטה במחומר, ורב פפא מבאר שמה שכתוב שכשר בצואר למעלה מדובר בעוף שהוא קל ואין לחשוש לדריסה.

רב חסדא אומר בשם ר' יצחק ויש אומרים שזה כתוב בברייתא שנאמרו חמשה דברים בקרומית של קנה: שלא שוחטים בה ולא מלים ולא חותכים בה בשר ולא חוצצים בה שיניים ולא מקנחים בה, ולכאורה קשה ששנינו בכל שוחטים בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה ומבאר רב פפא שמדובר בקנה שגדל באגם שלא יוצאים ממנו קסמים, ורב פפא היה חותך בקרומית קרבי דגים שהם שקופים ורואה שאין שם סיבים ורבה בר רב הונא חתך בה בשר עוף שהוא רך.

יש להקשות שלא מקנחים בה מהטעם ששנינו שהמקנח בדבר שהאור שולט בו שינוי נושרות ורב פפא מבאר שהכוונה שלא מקנח בה אפילו פה של מכה.

שנינו במשנה הכל שוחטים, לכאורה זה בא לרבות עוף, ומה שכתוב לעולם שוחטים אמר רבה שזה כדעת ר' ישמעאל ששנינו על הפסוק **כי ירחיב ה' אלוקיך את גבולך כאשר דבר לך ואמרת אוכלה בשר** ואמר ר' ישמעאל שהפסוק בא להתיר להם בשר תאוה שנאסר להם במדבר והותר להם כשנכנסו לארץ, והיינו אומרים שכשגלו חזר האיסור ולכן נאמר במשנה לעולם שוחטים, ורב יוסף מקשה שא"כ היה צריך לכתוב לעולם שוחטים **ואוכלים** שהרי לא באים ללמד הלכות שחיטה אלא לעצם האכילה, ועוד שהסיבה שנאסר בשר תאוה במדבר הוא בגלל קרבת המשכן וא"כ מדוע שיאסר בשר תאוה בגלות שהתרחקו עוד יותר מהמשכן.